

מכון ון ליר בירושלים

THE VAN LEER JERUSALEM INSTITUTE

معهد فان لير في القدس

התקנה של מאמרים במדעי הרוח (שיטת ההפניות המלאות) הנחיות למחברים

**שיטה זו מתאימה לקובצי מאמרים ולכתבי עת.
בספרים מאת מחבר יחיד תינקט שיטת ההפניות המקוצרות.**

נהלים

1. כתב היד יישלח בקובץ word (ולא בקובץ PDF או אחר) להוצאת מכון ון ליר, ליונה רצון, בדוא"ל yonar@vanleer.org.il
2. כתבי יד שהם קובצי מאמרים יישלחו בשני עותקים: בקובץ מאוחד שמכיל את כל מאמרי הספר (וכן תוכן עניינים, פתח דבר, מבוא ונספחים – אם יש), ובקבצים שבהם כל מאמר מופיע בנפרד. המאמרים ילוו בעמוד שער ובו שם המחבר, כתובתו, כתובת הדוא"ל ומספרי הטלפון שלו. כמו כן יצוין שיוכו האקדמי, המקצועי או האחר (הפנייה כאן ובהמשך היא לנשים ולגברים כאחד).
3. על עורכי הקובץ מוטלת החובה לוודא שכל מאמרי הקובץ מותקנים לפי ההנחיות שלהלן. **מאמרים שלא יותקנו לפי הכללים יוחזרו לעורכים טרם הבאת כתב היד לדיון במערכת המדעית.**
4. המאמרים צריכים להיות כתובים לפי עקרונות החיבור הבסיסיים. מאמרים שאינם ראויים מבחינת המבנה, הלשון או התוכן יוחזרו לעורכים לתיקון טרם הבאתם לדיון במערכת המדעית. לעקרונות בסיסיים (באנגלית) בכתביה ראו <http://www.bartleby.com/141/strunk5.html>
5. בעת הצורך, הכותב ידאג לקבל אישור מבעלי זכויות היוצרים לפרסום בתי שיר, מפות, תצלומים, איורים, כרזות וכיוצא בזה.
6. לוחות ותרשימים ימוספרו בנפרד מספור רציף וישולבו בגוף המאמר. נוסף על כך, יש לצרף למאמר קובץ אקסל מקורי ובו כל הלוחות והתרשימים. לוחות ותרשימים שהועתקו ממקור לועזי יתורגמו לעברית. ההחלטה אם להדפיס בצבע את התרשימים, כולם או מקצתם, נתונה בידי הוצאת מכון ון ליר.
7. הכותב יקבל את המאמר לבדיקה ולטיפול לאחר עריכת הלשון, ולאחר הכנת העותק הסופי יועבר המאמר לסדר דפוס. הכותב יקבל לעיון גם את הגהת הסדר המעומדת הראשונה. בשלב זה אין להכניס שינויים בטקסט ובהערות השוליים, למעט תיקון שגיאות.
8. עם יציאת הספר לאור יקבלו העורכים והכותבים עותק שלו.

א. כללי

1. עיצוב פסקה וגופן

- בגוף הטקסט ישמש גופן "דיוויד", גודל 12, ברווח של שורה וחצי, ביישור לשני הצדדים. ללועזית ישמש גופן Times New Roman, גודל 12.
- השורה הראשונה בכל פסקה ברצף הטקסט תוזח שמאלה ב-1.27 ס"מ. בין פסקה לפסקה לא יהיה רווח יתר.
- לא תוזח השורה הראשונה בפסקה שמתחילה אחרי כותרת, אחרי ציטוט מוזח או אחרי לוח או תרשים.
- בשילוב מונח או שם לועזי בסוגריים בתוך טקסט עברי יש להקפיד שהסוגריים יהיו בגופן עברי. סימן פיסוק בסוף טקסט לועזי יהיה בגופן ובכיוון עבריים. באופן כללי יש להקפיד שבטקסט בעברית כל הספרות וכל הסימנים יופיעו בגופן עברי.

2. עיצוב כותרות

כותרת ראשית (שם המאמר) – **דיוויד 16, מודגש**
 שם המחבר – דיוויד 14, לא מודגש
 תת-כותרת – מרים 12, לא מודגש
 תת-תת-כותרת – דיוויד 11, מודגש
 תת-תת-תת-כותרת – דיוויד 11, לא מודגש

שימו לב:

- יש להימנע מחלוקה מסועפת מדי של הטקסט.
- בין שני חלקי כותרת יבואו נקודתיים ולא קו מפריד.
- אין לסמן כותרת בקו תחתי.

3. כתיב

- במכון נהוגים כללי הכתיב החדשים של האקדמיה ללשון העברית (הכללים שפורסמו ביולי 2017), להוציא כמה חריגים:

הנה/הנו/הנני, אמי

מחרת, צהריים

אמנם, אמן/אמנות (להבדיל מאומן/אומנות)

אשמר, אבנה (אבל: איאלץ, אירשם – בגלל תשלום הדגש)

שימו לב: בעקבות כללי הכתיב החדשים שונה כתיבן של כמה צורות:
 ברירה, עבירה, בריכה; איתו/איתה, עימו/עימה; צילו, צידו, איטי, קיצו,
 עיזים וכן הלאה; אמיתי/אמיתות; שמיים, מייד/מידי; מגינים, מסיבים,
 מקילה וכן הלאה; פירות; סיסמה; לעיתים; כיתות (רבים של כת).

שימו לב: היעדר, דוח, תפיסה, פריסה, סרטוט, מרוץ, מינהל, בתי/בתו

- מילים לועזיות:

תיאוריה, תיאולוגיה, ריאל, אידיאל, אידיאולוגיה,

מוזיקה, פיזיקה, פיזי

אמריקני, אפריקני, אירופי, שווייצי, פורטוגלי, פלסטיני,

אנגלוסקסי

אנרכיה, אנרגיה, פנסיה, קדנציה, אינטראקציה

אירציונלי, אסימטרי

טריוויאלי, רלוונטי, קונסרווטיבי

אוניברסלי, פריבילגיה, מוטיבציה, אינדיבידואלי

בירוקרטי, קונסנזוס, פרויקט, ליניארי, גנאלוגיה

אגרסיבי, פסיבי, אקטיבי, נאיבי

תזה, תמה, דקאן, פרויקט

תנועת a ככל האפשר בלי אל"ף: גלובלי, לוקלי, לימינלי, בינרי,

קנון (אבל: קלאסי, מאגיה, סאטירה, ז'אנר)

• שמות: אסלאם, פקיסטן, אפגניסטן, טורקיה, איראן, עיראק, שוודיה, נורווגיה, פריז

4. הדגשות

- הדגשת טקסט תיעשה בגופן מודגש (ורצוי להמעיט בהדגשות). סימן הפיסוק הצמוד למילה מודגשת יופיע ללא הדגשה. הדגשת מילים בלועזית תיעשה באות נטויה.

5. אותיות נטויות

אין להטות אותיות עבריות כלל. הטיה תשמש להדגשת מילים בלועזית ולכתיבת שמות פריטים ביבליוגרפיים לועזיים.

6. מספרים

- טווח מספרים ייכתב מימין לשמאל: 233--244; 1987--1998.
- עשורים ומאות יבוטאו במילים: שנות התשעים; המאה התשע-עשרה; המאה העשרים.
- מספרים המבוטאים במילה אחת ייכתבו במילים: שבעה ספרים; שלושים איש. מספרים אחרים ייכתבו בספרות: 15 ילדים; 1,450 צעירים; 22 אחוזים.

7. תאריכים

תאריכים בגוף הטקסט ייכתבו במלואם: א בניסן תש"ע; יא בתמוז תשמ"א; 22 בפברואר 1997; 8 במאי 2011.

8. שמות פרטיים

- שמות אישים, הוגות וחוקרים ייכתבו במלואם באזכור הראשון בטקסט: ישעיהו ליבוביץ; פידור מ' דוסטויבסקי; חנה ארנדט. באזכורים הבאים ייכתב שם המשפחה בלבד.
- שם לועזי שקשה לשחזר את צורתו על פי התעתיק העברי יובא בסוגריים בלועזית בפעם הראשונה שהוא נזכר (בסוגריים ייכתב שם המשפחה בלבד): זיוף שאיי-בר (Chailley-Bert).
- ראשי תיבות של שמות רבנים: בפעם הראשונה שזכר השם יש להביאו במלואו (למעט שמות ידועים מאוד, למשל: הרמב"ם, רש"י), ולידו, בסוגריים, ייכתבו ראשי התיבות המקובלים. באזכורים הבאים אפשר להסתפק בראשי התיבות: ר' משה קורדוברו (רמ"ק); ר' נחמן קרוכמל (רנ"ק); ר' שמעון בן גמליאל (רשב"ג).

9. מובאות

- המובאות צריכות להיות זהות לחלוטין למקור. כל הסבר, השלמה או תוספת יבואו בסוגריים מרובעים: "עצם קיומו [של עם ישראל] מעיד על כך".
- מובאות ברצף הטקסט יובאו במירכאות כפולות. מובאות ארוכות מארבע שורות יובאו בקטע מוזח שמאלה, בלי מירכאות. אחריהן יבוא רווח כפול.
- אין לשלב קטעים לועזיים ברצף הטקסט. מובאות לועזיות יש להביא בתרגום לעברית, ולהפנות למקור הלועזי (אין צורך לצטט את המקור הלועזי של קטע שתורגם). אם החיבור פורסם בעברית, יש לצטט מהפרסום העברי ולהפנות אליו.
- פסיחה במובאה תצוין בעזרת שלוש נקודות בתוך סוגריים מרובעים, עם רווח לפנייהם ואחריהם: "השבעתי אתכם בנות ירושלם [...] אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ".
- מראה המקום למובאה יובא בהערת שוליים.

10. מירכאות

בטקסט ישמשו מירכאות כפולות לכל עניין ("). מירכא יחידה (') תשמש רק לציון מירכאות בתוך מירכאות. מונחים באנגלית ייכתבו ללא מירכאות, ובדרך כלל באותיות קטנות (lower case).

11. הערות שוליים

- הפניה להערת שוליים בגוף הטקסט תבוא **לאחר** סימן הפיסוק (למעט קו מפריד): **הנושא נדון בהרחבה בספרות המחקר**.¹
- רצוי להימנע מהפניה להערות בכותרות.
- אין להפנות להערת שוליים בכותרת ראשית, למעט הערת כוכבית (ראו להלן).
- בסוף הערת שוליים שכולה בלועזית לא תבוא נקודה.

12. הערת כוכבית

הערת כוכבית עניינה דברי תודה או הסבר כללי על המאמר. היא תבוא בראש רשימת ההערות ותצוין בכוכבית. הכוכבית לא תסומן בכותרת המאמר.

13. מקפים

- יש להבחין בין שלושה סוגי מקפים:
 1. מקף עליון (הייפן): **חד-משמעי, חברתי-מדיני, אי-שוויון** (ביידוע: **האי-שוויון**), **כלל-אנושי**.
 2. קו טווח (לציון טווח או ניגוד; יסומן באמצעות שני מקפים עליונים רצופים): **כביש חיפה-תל אביב, יחסי רופא-חולה, מילון אנגלי-עברי, עמ' 101--110**.
 3. קו מפריד: **שני הילדים – ראובן ושמעון – נולדו ביום אחד**.
- צירופים:

עם מקף

תחיליות שאינן מילים לעצמן: אי-אפשר, דו-קיום, חד-ערכי, רב-תרבותי (אבל: רבגוני, חדגוני).

שימו לב: אנו מבחינים בין "רב" במובן "גדול": **רב חובל, רב חשיבות**; ובין "רב" במובן "ריבוי" (multi): **רב-תרבותי, רב-משמעי**.

תחיליות לועזיות: א-היסטורי (אבל: אפריורי, אסימטרי), אנט-ציוני, פוסט-לאומי (אבל: פוסטקולוניאלי, פוסטמודרני), מטה-הלכה, ניאו-ליברלי, פרה-פסיכולוגיה. **צירופי יחס**: פנים-מפלגתי, כלל-ארצי, בתר-מקראי, על-אזורי, טרום-ממלכתי (אבל: בינלאומי, אינסופי). **צירופים המהווים מהות אחת**: חברתי-כלכלי, מזרח-אירופי, ארץ-ישראלי.

בלי מקף: אי פעם, אי שם, על פי, על ידי, סמיכויות: בית ספר, בר מצווה.

ב. ביבליוגרפיה

1. שיטת ההפניות המלאות

- למאמרים לא תצורף רשימת מקורות. מראה המקום המלא של הפריטים הביבליוגרפיים יובא בהערת שוליים בפעם הראשונה שהפריט נזכר.
- באזכורים חוזרים תבוא הפניה להערת השוליים שבה מופיע מראה המקום המלא. ההפניה תהיה על פי שם המשפחה של המחבר, והיא תיכתב בעברית בלבד, גם אם מדובר בפריט בלועזית. דוגמאות:

אזכור ראשון במאמר: ¹ ישעיהו ליבוביץ, **יהדות, עם יהודי ומדינת ישראל**, ירושלים ותל אביב: שוקן, תשל"ט.
אזכור חוזר: ¹ ליבוביץ (לעיל הערה 00), עמ' 00. (אם מדובר בהערות עוקבות ואין חשש לאי-הבנה: שם, עמ' 00).

אזכור ראשון במאמר: ¹ ריצ'רד ג' ברנשטיין, "הציונות של חנה ארנדט?", סטיבן א' אשהיים (עורך), **חנה ארנדט בירושלים**, ירושלים: האוניברסיטה העברית בירושלים ומאגנס, 2007, עמ' 217—225.
אזכור חוזר: ¹ ברנשטיין (לעיל הערה 00), עמ' 00.

אזכור ראשון במאמר: ¹ Ruth Langer, "Kalir Was a Tanna: Rabbenu Tam's Invocation of Antiquity in Defense of the Ashkenazi Payyetan Tradition," *Hebrew Union College Annual* 67 (1966), pp. 95—106
אזכור חוזר: ¹ לנגר (לעיל הערה 00), עמ' 00.

אזכור ראשון במאמר: ¹ Paul Ricœur, *Memory, History, Forgetting*, trans. Kathleen Blamey and David Pallauer, Chicago and London: The University of Chicago Press, 2004
אזכור חוזר: ¹ ריקר (לעיל הערה 00), עמ' 00.

• אם במאמר נזכר יותר מפריט אחד של אותו המחבר, באזכור החוזר יש לציין, נוסף על שם המשפחה של המחבר, גם קיצור של שם הפריט. רצוי שהקיצור לא יעלה על שלוש מילים:

¹ ליבוביץ, יהדות (לעיל הערה 00), עמ' 00.
¹ ריקר, זיכרון, היסטוריה (לעיל הערה 00), עמ' 00.

• הפניה חוזרת לקובץ מאמרים, אך למאמר שונה מן המאמר שאליו כוונה ההפניה הראשונה לקובץ, תיעשה על פי שם עורך הקובץ:

אזכור ראשון של הקובץ: ¹ ליסה ענתבי-ימיני, "בשולי הנראות: עולים אתיופים בישראל", עדנה לומסקי-פדר ותמר רפפורט (עורכות), *נראות בהגירה: גוף, מבט, ייצוג*, ירושלים ותל אביב: מכון ון ליר והקיבוץ המאוחד, 2010, עמ' 43—68.

הפניה למאמר אחר באותו הקובץ: ¹ ג'וליה רסניק, "נראות וזהות בבתי ספר רב-תרבותיים בישראל", לומסקי-פדר ורפפורט (לעיל הערה 00), עמ' 274—302.

אזכור ראשון של הקובץ: ¹ Sara Hurwitz, "Orthodox Women in Rabbinic Roles," in Elyse Goldstein (ed.), *New Jewish Feminism*, Woodstock, Vt.: Jewish Lights, 2009, pp. 133—143

הפניה למאמר אחר באותו הקובץ: ¹ Jacqueline Koch Ellenson, "From the Personal to the Communal," גולדשטיין (לעיל הערה 00), עמ' 125—132.

2. רישום מראי המקום

- שמות המחברים, העורכים, המהדירים והמתרגמים יירשמו במלואם. אם יש לאדם יותר משם פרטי אחד, יש לכתוב במלואו את השם הפרטי הראשון בלבד.
- שמות פרסומים בעברית ייכתבו **בהדגשה** (ולא בהטיה), ושמות פרסומים בלועזית ייכתבו בהטיה.
- כותרות מאמרים (בקבצים, בכתבי עת, בעיתונים), הרצאות, עבודות מוסמך ועבודות דוקטור יופיעו במירכאות כפולות (ראו דוגמאות בהמשך).
- כותרות בשפות זרות ייכתבו בשפת המקור, **באותיות לטיניות**. לכותרות בשפות לא שכיחות (למשל שפות סלביות) יצורף תרגום בסוגריים מרובעים. כותרות בערבית ייכתבו **בתעתיק לעברית**, ויצורף להן תרגום בסוגריים מרובעים.
- במראי מקום לפרסומים לועזיים, כל המילים והקיצורים **שאינם חלק משם הפרסום** (למשל in, and, ed., trans.) לרבות שם העיר שבה החיבור ראה אור, ייכתבו **באנגלית**, גם אם הפריט בשפה אחרת.
- **פריטים מקוונים**: מראה מקום לפריט מקוון ייכתב בלי ציון מקום הפרסום. **אין צורך לכתוב: (מקוון)/(online)**. כתובת האינטרנט תצוין רק כאשר אי-אפשר למצוא את הפריט על ידי הקלדת שמו או כאשר יש חשש לאי-הבנה. וראו הדוגמאות להלן.

דוגמאות לרישום מראי מקום על פי סוג הפרסום
ספרים

אזכור ראשון: ישעיהו ליבוביץ, **יהדות, עם יהודי ומדינת ישראל**, ירושלים ותל אביב: שוקן, תשל"ט.
אזכור חוזר: ליבוביץ (לעיל הערה 00), עמ' 00.

אזכור ראשון: משה מנדלסון, **ירושלים: כתבים קטנים בענייני יהודים ויהדות**, מגרמנית שלמה הרברג, רמת גן: מסדה, 1947.
אזכור חוזר: מנדלסון (לעיל הערה 00), עמ' 00.

אזכור ראשון: Peter Schäfer, *Synopse zur Hekhalot Literatur*, Tübingen: J. C. B. Mohr (Paul Siebeck), 1981.
אזכור חוזר: שפר (לעיל הערה 00), עמ' 00.

אזכור ראשון: Christoph Riedweg, *Pythagoras: His Life, Teaching and Influence*, Cornell: Cornell University Press, 2005.
אזכור חוזר: רידווג (לעיל הערה 00), עמ' 00.

ספרות רבנית

אזכור ראשון: ר' ישראל סרוק, "נעים זמירות ישראל", **שבח אמרי חן**, ירושלים תשמ"ז, עמ' כה--פד.
אזכור חוזר: סרוק (לעיל הערה 00).

אזכור ראשון: ר' חיים ויטאל, **ספר החזיונות: יומנו של ר' חיים ויטאל**, ההדיר והוסיף מבוא והערות משה מ' פיירשטיין, ירושלים: יד יצחק בן-צבי, תשס"ו.
אזכור חוזר: ויטאל (לעיל הערה 00).

הפניה על פי שם החיבור

אזכור ראשון: **חמדת ימים**, מהדורת איזמיר, תצ"א-תצ"ב.
אזכור חוזר: חמדת ימים (לעיל הערה 00), שבת קודש, פרק ה, נז ע"א.

אזכור ראשון: **ספר ערוגת הבושם**, א—ד, מהדורת אפרים א' אורבך, ירושלים תרצ"ט—תשכ"ג.
אזכור חוזר: ספר ערוגת הבושם (לעיל הערה 00), ג, עמ' 34.

אזכור ראשון: **ספר האמונות והדעות** לר' סעדיה גאון, מהדורת יוסף קאפח, ירושלים תש"ל.
אזכור חוזר: ספר האמונות והדעות (לעיל הערה 00), המאמר השני, עמ' פא.

אזכור ראשון: **ספר המנהיג** לר' אברהם ב' נתן הירחי, מהדורת יצחק רפאל, ירושלים תשל"ח, הלכות תפילין, עמ' תקצז.
אזכור חוזר: ספר המנהיג (לעיל הערה 00), הלכות תענית, עמ' רסט.

פרק בספר

אזכור ראשון: עדי אופיר, "יהודי-גוי", **עבודת ההווה: מסות על תרבות ישראלית בעת הזאת**, תל אביב: הקיבוץ המאוחד, 2001, עמ' 52--84.
אזכור חוזר: אופיר (לעיל הערה 00), עמ' 82.

אזכור ראשון: גרשם שלום, "מצווה הבאה בעבירה", **מחקרים ומקורות לתולדות השבתאות וגלגוליה**, ירושלים: מוסד ביאליק, 1974, עמ' 67--69.
אזכור חוזר: שלום (לעיל הערה 00), עמ' 67.

אזכור ראשון: Paul de Man, "Rethoric and Temporalty," in *Blindness and Insight: Essays in the Rhetoric of Contemporary Criticism*, Minneapolis: University of Minnesota Press, 1983, pp. 187--228.
אזכור חוזר: דה מאן (לעיל הערה 00), עמ' 189.

מאמר בקובץ

אזכור ראשון: זאב רוזנהק, "דינמיקות של הכלה והדרה במדינת הרווחה הישראלית: בניית מדינה וכלכלה מדינית", חנה הרצוג, טל כוכבי ושמשהון צלניקר (עורכים), **זורות, מרחבים, זהויות: מבטים עכשוויים על חברה ותרבות בישראל**, ירושלים ותל אביב: מכון ון ליר והקיבוץ

המאוחד, 2007, עמ' 317–349.
אזכור חוזר: רוזנהק (לעיל הערה 00), עמ' 325–326.

אזכור של מאמר אחר מאותו הקובץ: שלמה פישר, "טבע, אותנטיות ואלימות בהגות הציונית הדתית הרדיקלית", הרצוג ואחרים (לעיל הערה 00), עמ' 421–454.
אזכור חוזר: פישר (לעיל הערה 00) (להפנות להערה שבה מופיע מראה המקום למאמר של פישר).

אזכור ראשון: Susan Bassnett and Harish Trivedi, "Introduction: Of Colonies, Theory and Cannibals and Vernaculars," in idem (eds.), *Post-Colonial Translation: Practice*, London and New York: Routledge, 1999, pp. 1–18.
אזכור חוזר: באסנט וטריוודי (לעיל הערה 00), עמ' 00.

אזכור של מאמר אחר מאותו הקובץ: André Lefèvre, "Composing the Other", באסנט וטריוודי (לעיל הערה 00), עמ' 75–94.
אזכור חוזר: לפבר (לעיל הערה 00) (להפנות להערה שבה מופיע מראה המקום למאמר של לפבר).

כרך בסדרת ספרים

אם הדגש מושם על הכרך, שם הסדרה יבוא אחריו, בסוגריים, בלי הטיה או הדגשה, ואחריו מספר הכרך:
אזכור ראשון: Peter Biller and Joseph Zeigler (eds.), *Religion and Medicine in the Middle Ages* (York Studies in Medieval Theology, 3), Rochester, N.Y.: Boydell and Brewer, 2001.
אזכור חוזר: בילר וזייגלר (לעיל הערה 00).

אם הדגש מושם על הסדרה, שמה יבוא לפני שם הכרך, וביניהם פסיק (שם הכרך ייכתב בלא הדגשה):
אזכור ראשון: גרשון שקד, **הסיפורת העברית 1880--1980**, ד: בחבלי הזמן – הריאליזם הישראלי 1938--1980, ירושלים ותל אביב: כתר והקיבוץ המאוחד, 1993.
אזכור חוזר: שקד, הסיפורת העברית (לעיל הערה 00).

מאמר בכתב עת

אזכור ראשון: מאיר ויזלטיר, "רשימות בתפוזות", **מאזנים** 6, נה (נובמבר 1982), עמ' 30--33.
אזכור חוזר: ויזלטיר (לעיל הערה 00).

אזכור ראשון: Dennis C. Duling, "The Eleazar Miracle and Solomon's Magical Wisdom in Flavius Josephus's 'Antiquitates Judaicae' 8, 42--49," *Harvard Theological Review* 78, 1-2 (1985), pp. 1--25.
אזכור חוזר: דולינג (לעיל הערה 00).

עבודות מוסמך ועבודות דוקטור

אזכור ראשון: אברהם אלקיים, "סוד האמונה בכתבי נתן העזתי", עבודת דוקטור, האוניברסיטה העברית בירושלים, 1994.
אזכור חוזר: אלקיים (לעיל הערה 00).

אזכור ראשון: Lora J. Wildenthal, "Colonizers and Citizens: Bourgeois Women and the Woman Question in the German Colonial Movement, 1886--1914," Ph.D. dissertation, University of Michigan, 1994.
אזכור חוזר: וילדנטל (לעיל הערה 00).

פריטים מקוונים

אזכור ראשון: נוגה דגן-בוזגלו, **היבטים של הפרטה במערכת החינוך**, מרכז אדווה, 2010.
אזכור חוזר: דגן-בוזגלו (לעיל הערה 00).

אזכור ראשון: מיטל יסעור בית-אור, "ליצמן: ביטוח סיעודי לכולם: מס הבריאות יעלה בחצי אחוז", *ynet*, 22.10.2010.
אזכור חוזר: יסעור בית-אור (לעיל הערה 00).

אזכור ראשון: Diane Ravitch, "How, and How Not, to Improve the Schools," *The New York Review of Books*, March 22, 2012.

אזכור חוזר: רביץ' (לעיל הערה 00).

מילונים ואנציקלופדיות

אזכור ראשון: יעקב ליכט, "מזמור", **אנציקלופדיה מקראית**, ד, ירושלים: מוסד ביאליק, תש"ל.
אזכור חוזר: ליכט (לעיל הערה 00).

אזכור ראשון: "נשף", **מילון בן-יהודה**, ח, עמ' 3835—3836.
אזכור חוזר: "נשף", מילון בן-יהודה (לעיל הערה 00).

מכתבים ותעודות ארכיוניות

מראה המקום יירשם על פי הסדר הזה: שם הכותב, "כותרת התעודה", תאריך, שם הארכיון, מס' התיק. בהפניה הראשונה אל הארכיון ייכתב השם המלא של הארכיון ובסוגריים השם המקוצר: **בית הספרים הלאומי (להלן: בה"ס)**; הארכיון הציוני המרכזי (להלן: אצ"מ). בהפניות חוזרות יובא רק השם המקוצר.

אזכור ראשון: דוח רופין אל הלשכה המרכזית של "קרן קיימת" בקלן, 26.8.1912, הארכיון הציוני המרכזי (להלן: אצ"מ), KKL 2 122.
אזכור חוזר: דוח רופין (לעיל הערה 00).

אזכור ראשון: "גילוי דעת של הסוכנות היהודית", 29.11.1943, אצ"מ S25/5547.
אזכור חוזר: "גילוי דעת של הסוכנות היהודית" (לעיל הערה 00).

חיבורים בכתבי יד

מראה המקום יירשם על פי הסדר הזה: שם המחבר, כותרת החיבור, מראה מקום על פי החלוקה הפנימית של החיבור, שם כתב היד, סימן כתב היד, מספרי העמודים שאליהם מכוונת ההפניה:

אזכור ראשון: יצחק דמן עכו, אוצר החיים, כ"י מוסקבה גינצבורג 775 (פוטוסטאט אוסף שלום 218), דף קנד ע"ב.
אזכור חוזר: אוצר החיים (לעיל הערה 00), דף קמא ע"א. (ואפשר להפנות לפי שם המחבר).

מאמרים מן העיתונות היומית

אזכור ראשון: יוסי פלס, "שמחת האמונה בערכי היסוד של האנושות", **הארץ**, 19.11.2003.
אזכור חוזר: פלס (לעיל הערה 00).

ספרי המקרא

- שמות ספרי המקרא ייכתבו תמיד במלואם.
- מספר הפרק ומספר הפסוק יצינו באותיות, ללא גרש או גרשיים, וביניהם יפריד פסיק: שמואל א ג, ג--ה.
- הפניה לכמה פסוקים באותו הפרק: **בראשית ב, א--ו, ט**.
- הפניה לכמה פרקים באותו הספר: **מלכים ב ג; ו**.

ספרות חז"ל

- **משנה** (משנה, שם המסכת פרק, משנה): **משנה, אבות א, א**.
- **תלמוד ירושלמי** (ירושלמי, מסכת, פרק, הלכה [דף ועמ']): **ירושלמי, יבמות ד, א (ה ע"ב--ע"ג)**.
- **תלמוד בבלי** (בבלי, שם המסכת דף ועמ'): **בבלי, מנחות לו ע"א**.
בבלי, בבא קמא קיג ע"ב.
- **מדרשים**
תחילה מראה מקום על פי החלוקה המסורתית, ואחר כך, בסוגריים, מראה המקום על פי המהדורה שעליה הסתמך המחבר:
שמות רבה ה, כב (מהדורת שניאן, עמ' 179--180).
בראשית רבה יז, א (מהדורת תיאודור-אלבק, עמ' 151).
מדרש תהלים צ, ג (מהדורת בובר, דף קצד ע"א).

פסיקתא דרב כהנא, פרה ה (מהדורת בובר, דף לח ע"ב; מהדורת מנדלבוים, עמ' 79).

- **תוספתא:** תוספתא, ראש השנה כ, א (מהדורת ליברמן, עמ' 311).

ספר הזוהר

זוהר, חלק ב, מה ע"א.
זוהר, חלק ג, קג ע"ב -- קד ע"א.

מפרשי התנ"ך

בהפניה הראשונה לפירוש רצוי לציין באיזו מהדורה השתמש המחבר:
רשב"ם על שיר השירים א, ח (מהדורת שרה יפת, ירושלים תשמ"ח).
רש"י על שמואל א יד, ט.
רד"ק על יהושע י, יב.
רבנו בחיי על שמות יד, כז.
הרמב"ן על דברים יז, טז.

רמב"ם

בהפניה הראשונה לחיבור רצוי לציין באיזו מהדורה השתמש המחבר. אין צורך לכתוב את המילים "חלק" ו"פרק":
רמב"ם, מורה נבוכים א, נט (מהדורת מיכאל שוורץ, תל אביב 2003).
רמב"ם, פירוש המשנה, שבת ט, יב (מהדורת יוסף קאפח, ירושלים תשכ"ג--תשכ"ט).
רמב"ם, משנה תורה, הלכות מלכים א, א.

שולחן ערוך

שולחן ערוך, אורח חיים כה, ה.
שולחן ערוך, יורה דעה קיג, ט.

ספרים חיצוניים

חשמונאים ב יב, יג (תרגום הרטום, עמ' 58).
בן סירא נ, א--ד (מהדורת סגל, עמ' שמ--שמא).

הברית החדשה

מספר הפרק ומספר הפסוק יירשמו בספרות. בין הפרק לפסוק יפרידו נקודתיים:
חזון יוחנן 13 : 1 (תרגום פרנץ דליטש).
איגרת פאולוס אל הרומים 7 : 19.
מעשי השליחים 13 : 13—52.

הקוראן

סורה ב 122 (תרגום ריבלין).

מקורות קלאסיים

תחילה מראה מקום על פי החלוקה הקדומה, ואחר כך, בסוגריים, מראה המקום על פי המהדורה שעליה הסתמך המחבר:
הומרוס, איליאדה טו, שורות 189—192 (תרגום שאול טשרניחובסקי, תל אביב תשנ"א, עמ' 349).
אפלטון, קריטיאס c—109b (תרגום יהודה ג' ליבס, **כתבי אפלטון**, ד, ירושלים ותל אביב תשכ"ה, עמ' 12—13).

Plinius, *Historia Naturalis*, VII, 65 (ed. Mayhoff, II, p.23)

Eusebius, *Onomastikon*, "Dan", (ed. Klostermann [GCS, 11, 1], p. 76)

Socrates, *Historia Ecclesiastica*, I, 17 (PG, 67, col. 117)
